

Δύο χρόνια μετά την αλλαγή στην κορυφή του ΠαΣοΚ «Το Βήμα» αποκαλύπτει τα άγνωστα παρασκήνια των εκουγχρονιστών

Το Μυστικό Ημερολόγιο

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ είναι γνωστό εδώ και δύο χρόνια: «Ποιος έκανε πρωθυπουργό τον Κ. Σημίτη». Εξίσου γνωστές είναι και οι επικρατέστερες απαντήσεις:

«Τα διαπλεκόμενα συμφέροντα» απαντούν οι αντίπαλοι του μέσα και έξω από το ΠαΣοΚ.

«Η κοινωνία!» λένε οι υποστηρικτές του.

«Ούτε το ένα ούτε το άλλο. Η ανάγκη αυτοσυντήρησης ενός κόμματος που συνήλθε στην εξουσία!» ηχει κάπως πιο λογικά η τρίτη εκδοχή.

Όπως και αν έχουν τα πράγματα, όλοι δείχνουν ακρίβεια να απορούν:

— Πώς κατάφερε να διαδεχθεί τον Α. Παπανδρέου ο υπ' αριθμόν 1 αντίπαλός του;

Η απάντηση περιέχεται στην ερώτηση. Τον διαδέχθηκε ακριβώς επειδή ήταν ο υπ' αριθμόν 1 αντίπαλός του! Ο Α. Παπανδρέου είχε προβλέψει μάλλον ποιος θα πάρει το κόμμα μετά την αποχώρησή του. Ίσως γι' αυτό και ο ίδιος προσωπικώς ελάχιστα αποπειράθηκε να αλλάξει τη φορά των πραγμάτων. Ή δεν πρόλαβε να το κάνει.

Ανέκαθεν ο Κ. Σημίτης είχε απέναντί του μια περίεργη στάση. Όσο ήταν άρθιος ποτέ δεν τον αμνηστέψτηκε ευθέως. Και ποτέ δεν τον απεδίχθη ευθέως. Περίπου σαν τον Ζαν-Ζακ Ρουσό που έγραφε προς τον Βολταίρο: «Σας μισώ πράγματι σφόδρα το θέλω να είστε: αλλά σας μισώ σαν έναν άνθρωπο που θα αξίζει περισσότερο να τον αγαπάω, αν το θέλατε». Ο Α. Παπανδρέου προφανώς δεν το ήθελε. Είτε είχε τους λόγους του είτε όχι, δεν υπήρχε ποτέ περίπτωση «αποδοχής» του Κ. Σημίτη, όπως συνέβαινε με όλα σχεδόν τα υπήκοα στελέχη του ΠαΣοΚ, στο ατομικό του «πρωτοπρωτόκολλο». Γύρω στο 1990 ο Π. Λαμόπουλος κοινοποίησε να επισκεφθεί την Εκάλη ο Κ. Σημίτης και να υπάρξει μια καθοριστική συζήτηση. Η επίσκεψη αυτή δεν έγινε ποτέ.

— Σου το είπα, δεν με πάει, θα περσιον Π. Λαμόπουλος οργάνωτο.

Πράγματι δεν «τον πήγαν». Είναι όμως άγνωστο ποτέ ακριβώς ο Κ. Σημίτης συνευχρηστίστηκε ότι, αν είναι να πάρει στα χέρια του αυτό το κόμμα, θα το πάρει όχι μόνον κρατώντας αλλά ενδεχόμενος και τον αντίπαλό του Α. Παπανδρέου. Είναι σαφές ότι, έστω και αν στο τέλος δεν χρειάστηκε μια τέτοια αναμέτρηση, γιατί έτσι α-

ποφάσισε η μοίρα, είχε αποφασίσει να την επιχειρήσει. Ετσι το αρχικό ερώτημα επανέρχεται με άλλη διατύπωση: Πώς τα κατάφερε;

Αυτό το οποίο παραδόξως έχουν αποκλείσει οι περισσότεροι από όσους επεχείρησαν ως τώρα να βρουν απαντήσεις είναι το αυτονόητο: να ο-

φείλεται δηλαδή η επικράτηση του Κ. Σημίτη σε ένα απλό πολιτικό σχέδιο. Και όμως, αν αυτό το σχέδιο δεν υπήρχε, ούτε η «κοινωνία» ούτε τα «διαπλεκόμενα» ούτε η «αυτοσυντήρηση» του ΠαΣοΚ μπορούσαν να κάνουν τίποτε. Ο Κ. Σημίτης έγινε πρωθυπουργός γιατί — όπως θα δούμε

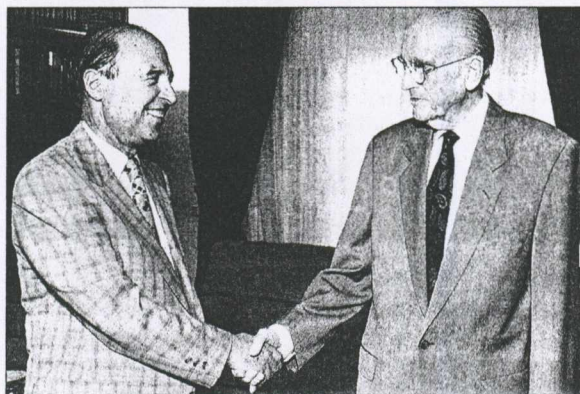
στη συνέχεια — φρόντισε γι' αυτό εγκαίρως.

Οι 168 βουλευτές που επέλεξαν πρωθυπουργό τον Ιανουάριο του 1996 και οι 5.300 στέλεχη του ΠαΣοΚ που αποφάσισαν για τον διάδοχο του Α. Παπανδρέου τον Ιούνιο του ίδιου έτους δεν έκαναν τυχαία

τις επιλογές τους. Ψήφισαν τον Κ. Σημίτη διότι είχαν προετοιμασθεί να το κάνουν. Και αυτοί που τους προετοίμασαν δεν ήταν κάποιες σκοτεινές δυνάμεις. Ήταν μια ομάδα στελεχών περί τον Κ. Σημίτη που σκέφθηκαν εγκαίρως κάτι απλό: στην πολιτική χρειάζεται πολιτικό σχέδιο.

Οι αντίπαλοί του υπέβλεπαν δραματικά σ' αυτόν τον τομέα. Δεν μπορούσαν ίσως ποτέ να φαντασθούν ότι ειδικά ο Κ. Σημίτης θα υπεκδικούσε με οξείες το κόμμα του Α. Παπανδρέου. Ετσι γαλουχήθηκαν επί 22 έτη. Και πίστευαν ειλικρινά ότι, αν τα μέλη του ΠαΣοΚ επρόκειτο να τα εκλέξουν τον διάδοχο του Α. Παπανδρέου, δεν θα προτιμούσαν κάποιον που δεν τα πήγε ποτέ καλά με τον ίδιο. Λογικό φαίνεται. Γιατί να εκλέξουν τον Κ. Σημίτη και όχι κάποιον με περισσότερες εγγυήσεις συνέχειας της «παπανδρεϊκής» παράδοσης; Γιατί να θέλουν ειδικά αυτόν και όχι οποιονδήποτε άλλον; Την απάντηση είχε δώσει ήδη σε μια ημερολογιακή ομιλία του ο Τζ. Φ. Κένενι: «Γιατί να μην ψηφίσετε, π.χ., έναν γεωργό; Λοιπόν σας πληροφορώ ότι κανένας γεωργός δεν έβαλε υποψηφιότητα για πρόεδρος τμήματος».

Η έρευνα που ακολουθεί επιδιώκει να αποκαλύψει το πραγματικό πολιτικό σχέδιο που έφερε τον Κ. Σημίτη και όχι κάποιον «γεωργό» στην εξουσία. Καταγράφει πώς εξελίχθηκε αυτό το σχέδιο μέσα από μια αλληλουχία αποφάσεων, συναντήσεων και επαφών, που διήρκεσαν σχεδόν τρία χρόνια. Πρόκειται για την άγνωστη ως τώρα, αλλά συναρπαστική, ιστορία μιας μικρής ομάδας ανθρώπων που ξεκίνησαν για το αδύνατο: να κατακτήσουν ένα κόμμα που ανήκε σε κάποιους οι οποίοι θεωρούσαν αδυσώδητο ότι θα το χάσουν. Και κυρίως: ότι θα το χάσουν από έναν ειδικό την ομάδα, που ξεκίνησε με πέντε — έξι προσωπικούς φίλους του Κ. Σημίτη και λίγο προτού αρχίσουν να τρέχουν τα γεγονότα εξελίχθηκε σε ένα πανελλαδικό δίκτυο, αρκούντως συνοριστικό, για την εποχή, δίκτυο «κόμματος μέσα στο κόμμα». Με δική του δικτατορία, με δική του απειλή, με ηγεσία και οπαδούς. Είναι μια έρευνα που βλέπει τα πράγματα μόνο από τη σκοπιά των νικητών. Από αυτή την άποψη μεροληπτική. Αλλά εκείνο που επιχειρήσει να καταγράψει είναι ακριβώς η διαδρομή των νικητών.

Συνάντηση Παπανδρέου - Σημίτη στην Εκάλη.
Η επόμενη συνάντησή τους έμελλε να γίνει στην Εντατική του «Ανασείου»

του Σημίτη

Του Γ. ΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Τα υπουργικά ραντεβού, οι συνωμοτικές συναντήσεις και η δράση της «συντροφιάς»

Η πρώτη συνάντηση

Το βράδυ της 1ης Δεκεμβρίου 1993 στο υπουργείο Βιομηχανίας στην οδό Μιχαλακοπούλου δέκα άνθρωποι κάθονταν γύρω από ένα τραπέζι. Οι υπουργοί Κ. Σημίτης φώναζε ενόσω παλαιούς συνεργάτες του προκειμένου να ζητήσει τη γνώμη τους για τις πολιτικές εξελίξεις. Δεν ήταν ακριβώς «πολιτικό επιτελείο», αλλά μια παρέα φίλων που είχαν κληθεί σε μια πολιτική συσκέψη. Στην αίθουσα συσκέψεων του τέταρτου ορόφου, δίπλα στο γραφείο του υπουργού, συγκεντρώθηκαν εκείνοι το βράδυ 18 του Δεκεμβρίου οι πρώτοι «συνωμότες»: Ν. Γκαργκάνας, Δ. Παπούλιας, Χρ. Βερελής, Γ. Δρυς, Ν. Θέμελης, Αντ. Αγγελίδης, Ρ. Σπυρόπουλος, Α. Μαυτέλης και ο Θ. Τσοκιάτος. Οι πρόπολητες!

Αυτοί οι δέκα άνθρωποι θα ξεκινούσαν να ανατρέφουν την «επετηρίδα» ενός κόμματος. Πό-

σοις πιθανότητες είχαν να πετύχουν; Εκείνη τη στιγμή απολύτως καμία. Αλλά στην περίπτωση τους ίσχυε αυτό που έλεγε η βσιλάντισσα Βικτωρία: «Δεν μας ενδιαφέρουν οι πιθανότητες της ήττας». Ο Κ. Σημίτης τους μίλησε χωρίς να δίνει καθόλου την αίσθηση ότι κάτι σημαντικό ξεκινούσε εκείνη τη στιγμή. Αντίθετα, αν δεν ήταν ο Θ. Τσοκιάτος, μπορεί να μη συνδριάζαν πνέ ξανά. Απλώς θα πίεσε τις επόμενες ημέρες να μονιμοποιηθεί αυτό το επιτελείο και αναλαμβάνει να κάνει οποιονδήποτε «αγαρία» για να το πετύχει.

Τα κεντροδεξιά σενάρια

Η δεύτερη συνάντηση έγινε τις παραμονές των Χριστουγέννων του 1993, πάλι στο υπουργείο Βιομηχανίας. Εκεί θα εγκατασταθεί για μια μεγάλη περίοδο το στρατηγείο του Κ. Σημίτη, χωρίς ποτέ να υποψιαστεί κανείς τι κάνουν τόσο αν-

θρώποι που ηγαινοφρόνιζαν κάθε απόγευμα στο κτίριο της οδού Μιχαλακοπούλου. Ο Κ. Σημίτης μίλησε στους συνεργάτες του πιο ανοιχτά. Τους είπε ότι σκεπτόντο στο εξής να παρεμβαίνει συστηματικά στις εξελίξεις και ότι πιστεύει ότι εκπροσωπεί ένα ρεύμα — περισσότερο στην κοινωνία και λιγότερο στο ΠαΣοΚ — το οποίο «πρέπει» να γίνει κυρίαρχο. Και κατέληξε: «Μη νομίζετε ότι έχω κανένα άγχος να γίνω πρωθυπουργός».

Στο ΠαΣοΚ εκείνη ειδικά την περίοδο δεν είναι λίγοι όσοι αυτό ακριβώς νομίζουν. Και γι' αυτό σπριζίνονται τα περίφημα «κεντροδεξιά σενάρια». Από τα «σενάρια» ισοδυναμούσαν με «καταγγελία» έναντι ενός υπουργού και μέλους του ΕΡ! Μια καταγγελία τόσο απλή όσο και ασηκή:

— Βρίσκεται σε επαφή με παραγόντες της Δεξιάς ώστε, αν το επιτρέψουν οι συνθήκες, να ανατρέψουν τον Α. Παπανδρέου και να σχηματίσουν κυβέρνηση που θα στηρίζεται σε βουλευτές του ΠαΣοΚ, της ΝΔ και... ένα τουλάχιστον στέλεχος του Συνασπισμού!

Αυτό ήταν σε γενικές γραμμές το «κατηγορη-

τήριο». Με αυτή την «υποψία» να τον βαρύνει, ο Κ. Σημίτης πέρασε αρκετά χρόνια στο κόμμα του. Το ερώτημα είναι αν εκείνη ειδικά την εποχή μπορούσε να συμφιλιώσει με κανέναν εκτός ΠαΣοΚ και κυρίως να στηρίξει κυβέρνηση. Γιατί δεν είχε με πόνον να την στηρίξει! Αν υποθέσουμε ότι θα εκδηλωνόταν «ανταρσία» κατά του Α. Παπανδρέου — και χραιζάριαν 151 ψήφους επί Βουλής για να στηριχθεί μια κυβέρνηση —, ο Κ. Σημίτης δεν μπορούσε να βάλει πάνω από τέσσερις και τον εαυτό του! Τους 146 έπρεπε να τους βάλουν οι άλλοι. Και η ΝΔ όταν ήταν στην αντιπολίτευση δεν είχε ποτέ πάνω από 110! Ωστόσο αυτή η «μυομή» τον ακολουθούσε επίμονα τα τελευταία χρόνια και αυτό τον έκανε σφιδών «δακτυλοδεικτούμενο» στο ΠαΣοΚ. Και ίσως σε κάποιον άλλον θα δημιουργούσαν αισθήματα μενοπείας, σε ένα κόμμα που είχε μια ολόκληρη ιστορία για την «αποστασία» και τους «αποστάτες». Ο Κ. Σημίτης όμως έβρισκε από τότε ότι είχε «κρίο αίμα».

Συνέχεια στη σελ. Α30

